

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. III. In quo examinatur Synodi Constantiensis Sessione quartâ editum primum decretum, quòd scilicet de Concilij super Papam superioritate non aliter statuatur, nisi sub restrictione as statum Papæ ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

S. III.

In quo examinatur Synodi Constantiensis Sessioe quarta editum primum decretum, quod scilicet de Concilij superioritate non aliter statuatur, nisi Papam superioritate non aliter statuatur, nisi sub restrictione ad statum Papæ dubij & incerti, ac tempus schismatis.

45. **A**udiamus hæc de re Emanuelem à Schelstrate præcitat Tractatus de sensu & autoritate decretorum Concilij Constantiensis dissert. 1. cap. 3. ita differentem. Notaveram, inquit, in dissertatione mea cap. 1. art. 2. pag. 41. 42. & 43. quod post fugam Joannis Papæ XXIII. tres nationes credentes, solâ viâ coactionis schisma extirpari posse, tumultuosè concluderant, celebrandam esse Sessionem IV. tumque designaverant duo Decreta eadem Sessione publicanda, quorum primum agit de autoritate Constantiensis Concilij, cui quilibet, cujuscunque autoritatis, licet Papalis, obedire deberet in his, quæ spectant ad fidem, extirpationem præsentis schismatis, & reformationem Ecclesiæ in Capite & membris. secundum verò, quod quicunque, licet Papalis autoritatis exiit, hujus, live alterius Concilij Generalis statuti quoad prædicta obedire contumaciter contempserit, à Concilio puniri possit. & legitimæ poenitentiae subijci. Observavi insuper, his Decretis sese opposuissent Cardinales, aliosque, qui tam constantiter resisterunt eorum publicationi, ut consentientibus Nationibus, à primo Decreto ablata sit illa clausula: *Et ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris*; & secundum Decretum de autoritate coactivâ Conciliorum omnino omissum fuerit.

46. Neque hæc desumpseram ex suppositiis scriptis, seu dubijs quorundam testimonijs, sed ex manuscriptis indubitatae fidei codicibus, Acta Constantiensis Concilij hæcenus inedita continentibus, ex quibus quisque colligere poterat, Cardinales Capitulis Sessione IV. publicandis noluisse subscribere, quinimò die 29. Martij apertè declarasse Regi Romanorum, quod nolabant ad Sessionem IV. die sequenti celebrandam venire, nisi sub conditione: *Quod non fierent, neque statuerentur alia capitula, nisi capitula infra scripta*: cumque die 30. Martij horâ septimâ ante meridiem, convenissent in Palatio Episcopali Constantiensi, Domino Rege Romanorum, Dominis Cardinalibus, & Nationibus, fuisset plurimum super infra scriptis, & alijs capitalibus altercatum, tandem horâ circiter decimâ ante meridiem, inchoatâ jam Sessione, mediante Rege Romanorum, convenisse inter Dominos Cardinales, & Deputatos Nationum: *Divino flamine inspirante, in unam sententiam convenerunt, quod tantum capitula infra scripta in dictâ Sessione statuerentur*. Inter capitula autem inferiùs relata, est primum Sessionis IV. sine mentione: *De reformatione Ecclesiæ in Capite & in membris*, & non reperitur secundum de autoritate coactivâ Conciliorum, quo Pontifices quoad prædicta obedire detrectantes, legitimæ poenitentiae subijci possint.

47. Quod ex Regesto, hoc etiam constat ex Gestis Constantiensis Concilij, quæ referunt, non Cardinales tantum, sed Legatos quoque Regis Galliarum unum, idemque sensisse, nam inquit Gestis illa, quia die 30. Martij ante initium Sessionis Cardinalibus adhuc non fuerat plenè aperta materia agendorum in illa Sessione, nec etiam Ambassadoribus Regis Franciæ, præfati Cardinales, & Ambassadors erant deliberati, non interesse in Sessione, & licet Rex multum instaret apud Cardinales, quod interessent, tandem cum Prælati sederent in Concilio cum Mitris & Pluvialibus, Rex tractavit cum Cardinalibus, & per ejus medium adhibito quodam moderamine in expediendis in illa Sessione, Cardinales consenserunt interesse, & fecerunt, quod etiam intersuerint Ambassadors Regis Francorum, cum quibus Cardinales se conjunxerunt, & illi cum Cardinalibus. Ita Gestis ipsa Constantiensis Concilij, in quibus refertur, omissum fuisse tam articulum: *De reformatione, quàm secundum Decretum de autoritate coactivâ*, prout & duo ista inter Decreta Sessionis IV. in iisdem Gestis relata desiderantur.

Quibus præsuppositis, iterum descendere placeat in arenam certaminis inter dictum Schelstrate & Maymbourgum conditi.

Argumentum Maymburgi.

48. **A**uthor hic præf. hist. suæ pag. 250. ex præinsinuato per Regem Romanorum adhibito moderamine, argumentatur in hunc modum. Nempe quatuor articuli examinandi erant quoad dictum decretum. *Primus*; An Concilium recepisset immediatè à Jesu Christo potestatem, cui Pontifex ipse obedire teneretur in his, quæ spectant ad fidem, & extirpationem schismatis? *Secundus*; An in decreto poni deberet, quod spectat ad reformationem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris? *Tertius*; An, quando Pontifex noller obedire, puniri possit? *Quartus*; An hæc omnia æquè bene intelligi deberent de omni alio Concilio Universali, ac de Constantiensi, quod tempore schismatis celebrabatur? Quantum ad primum omnes Nationes facile convenerunt, sed quantum ad alios tres, aliqui, & præcipuè Cardinales, qui volebant quoad hoc saltem Papæ gratificari, sese opposuerunt. Moderamen autem ab Imperatore Sigismundo repertum pro uniendis omnibus fuit, quod Decreto 1. Sessionis IV. non declararentur alij, quàm duo primi articuli, & quoad duos alios, de illis videretur postea, quid sequenti Sessione faciendum esset. Hoc manifestum fit ex Actis manuscriptis nostris, & Manuscripto ipsius D. Schelstrate, &c.

Responsio.

49. **E**manuel à Schelstrate cit. cap. 3. à pag. 54. reponit in hunc modum. Ponamus, Maymbourgum ex Manuscripto meo rectè deduxisse, quod moderamen à Rege Romanorum adhibitum in eo constiterit, ut in Decreto 1. Sessionis IV. statueretur, Concilium Constantiense à Deo potestatem accepisse, cui

quilibet, licet Papalis auctoritatis, obedire reneatur quoad fidem, & extirpationem schismatis: ponamus quoque, duos ultimos articulos de potestate *coactiva*, & de auctoritate Constantiensis Concilij alijs etiam Synodis Generalibus adjudicandâ, pro Sessione sequenti relictos fuisse. Ponamus demum, hæc planè constare ex Actis editis & ineditis, Manuscriptis Gallicis & Italicis. Hæcine placitis Illustrissimi Cleri Gallicani convenient, & ad confirmationem declarationis ipsius facient?

50. Dicat, obsecro, D. Maymbourg, si Decretum Sessionis IV. solum restringatur ad Concilium Constantiense, cujus tempore tres de Papatu contenebant, quomodo salvabitur articulus *secundus* à præfato Clero anno 1682. Parisijs editus, & *suprà* à nobis allatus, in quo dicitur, quod de auctoritate aliorum Conciliorum Generalium intelligendum sit Decretum Sessionis IV. neque ab Ecclesiâ Gallicanâ probetur sententia eorum, qui illud ad solum schismatis tempus referunt? Si omnia Acta Constantiensis Concilij tam edita, quam inedita, tam Romæ, quam Parisijs asservata, à quatuor Protonotarijs Concilij Constantiensis conscripta, quam à Basilienensibus compilata innuant, Decretum IV. solummodo agere de auctoritate Constantiensis Concilij tempore schismatis celebrati; quâ ratione, quo fundamento improbari poterit sententia illorum, qui illud ad solum schismatis tempus retulerunt? Quid hic ager D. Maymbourg? Quibus verbis articulum *suprà* dictum quoad Decretum Sessionis IV. salvabit? Ego sanè in dissertatione mea solum monstraveram, Decretum I. Sessionis IV. corruptum, ad manus nostras pervenisse, unde ad summum deduci poterat, ab Ecclesiâ Gallicanâ improbari non posse, qui illud, prout hucusque typis descriptum fuit, dubiæ auctoritatis esse, iudicant. At nunc ex omnium Manuscriptorum, & editorum codicum fide etiam constare dicitur, Concilium Constantiense *primo* suo Decretum Sessionis IV. non egisse de Conciliorum extra tempus schismatis celebratorum auctoritate, unde sequitur, neque à Gallicana Ecclesiâ improbari potuisse eos, qui illud ad solum schismatis tempus referunt.

51. Quamvis autem vix dubitem, quin hæc perpensis, D. Maymbourg facile agnosceret, quod Acta à me allata causæ suæ minimè favent, non tamen sibi persuadere debet, quod ab omni difficultate sese extricaverit, dicendo: quod, etiam si verba illa: *Et ad reformationem Ecclesiæ in Capite & in membris*, non fuissent posita in Decretum I. Sessionis IV. id tamen nihil faceret ad punctum difficultatis, quandoquidem re ipsâ sint in Decretum Sessionis V. cum nihil referat ad validitatem Decreti, quânam Sessione statutum sit. Huic enim objectioni facile satisfieri potest, cum plurimum faciat pro confirmatione Decreti Constantiensis, quod Sessione V. potius, quam IV. editum sit; licet enim duæ illæ Sessiones ab una tantum ex tribus Obedientijs factæ sint, & in eo convenient, quod plenum robur habere non

possint; in eo tamen Sessio V. differt à IV. quod V. contradicentibus gravioribus de Obedientia Ioannis XXIII. Patribus, celebrata sit, ubi IV. consentientibus omnibus, habita fuit, ut *dissertatione sequenti* fusiùs ostendemus.

Nec quemquam posthæc reperendum puto, quin plurimum interesse iudicet, quod Decretum cum clausula *De reformatione solum* Sessione V. publicatum fuerit. Cum enim non agatur de Decretum Concilij Generalis, ad quod omnes fideles tenentur, sed de Decretum Concilij non Generalis, quod ob varias rationes in dubium revocatur, quod plures rationes militent contra illud, eò magis infirmari, necesse est. Ultra rationes autem, ob quas Decretum Sessionis IV. in dubium revocatur, reperitur contra Decretum Sessionis V. & illa de plurium Patrum contradictione: sicque Decretum, quia solum Sessione V. cum clausula *De reformatione* publicatum fuit, minime firmum & dici potest, & dici debet. Itaque non parum interest, quâ Sessione Decretum cum clausula *supradictâ* editum fuerit.

Ex ijs, quæ à Schellstrate hæcenus dicta fuerunt de decreto *primo* Sessionis *quartæ*, jam facile patet, quàm malè concluderit Maymbourg pag. 253. quod scilicet *ipse non debeat corrigere Concilium Constantiense juxta ea, quæ in Manuscriptis à dicto Schellstrate allatis reperuntur, sed hunc contra debere textum juxta sua Manuscripta corrigere*. Hoc namque Maymbourg dictum quàm remotum est a vero, tam alienum est ab æquo, quippe Schellstrate ostenderit ex manuscriptorum indubitata fidei codicibus, & æqualium Scriptorum testimonijs, non solum dubium esse decretum *primum* Sessionis *quartæ*, sed etiam corruptum ad manus nostras pervenisse, adeo ut emendatione omnino indigeat, & quod factâ istâ emendatione, nihil planè ad Conciliorum Generalium, sed solum ad auctoritatem Concilij Constantiensis, tempore schismatis celebrati faciat.

CONCLUSIO.

Decreta Constantiensia *quarta* & *quinta* Sessionis de superioritate Concilij, uti re verâ sunt restricta ad tempus schismatis, & erga Papam dubium, ita si eorundem ulterior extensio prætenderetur, excipi posset; non esse decreta Oecumenica Concilij, ac Synodo Constantiensi nullam fuisse auctoritatem decernendi super Oecumenicâ Synodi, vel Papæ auctoritate.

Explicatur. Quid enim interfit, ut ex fundamentis solidis à Schellstrate hæcenus deductis firmum ac fixum teneatur, *primum quartæ* Sessionis Constantiensis (nam de *quinta* Sessionis decretis examinandis *seq. disquis.* majora adhuc argumenta proferentur) coarctari ad tempus schismatis, atque ad statum Papæ incerti ac dubij, satis constat *ex antecedentibus*. Hoc enim principio firmato, Cleri Gallicani articulus *secundus* eo etiam ex capite

corruet.

corruet, quod super illis Synodi Constantiensis decretis fundet auctoritatem Conciliorum Generalium, quam tamen Vicario Christi nomine, Papæ proprio, non interveniente, minime dici posse Oecumenicâ, *superius* est probatum; acque adeo ex ipsis terminis redditur evidens, si decretum illud Constantiense sit restrictum ad tempus schismatis, sub quo nullus noscitur certus & indubitatus Papa, qui Concilio Generali impertiat suam Apolliticam auctoritatem Christi Vicariam, & Oecumenicam, nullatenus habere locum circa Concilia *completè* Generalia, ac *formaliter* Oecumenica. Quam etiam ob rationem merito improbat in dicto Cleri Gallicani articulo *secundo*, quod Synodum Constantiensem *absolute* & *simpliter* vocet Oecumenicam, utpote quæ sub illis præsertim IV. & V. Sessionis decretis eatenus designabatur characterè Papali, nomen Christi Vicarium in terris præferente, ut ex hujus ceu animæ Concilij, quæ Oecumenicè *formaliter* constitutivæ defectu, ad lumen quasi *materialiter*, vel etiam *dispositivè* denominari poterit seu Generalis, seu etiam Oecumenica, nec adeo, dum eidem non accessit auctoritas Pontificia, eorum confirmatoria, vim habere pollunt sanctionis Oecumenicæ.

PROBATIO I.

In quâ ostenditur, etiam præscindendo à manuscriptis codicibus ex Schelstrate adductis, & insitendo Basiliensium de Synodi Constantiensis Actis compilationi, nec non Cleri Gallicani verbis *secundo* suo articulo expressis, adhuc evinci, quod decreta IV. & V. ejus Concilij Sessionis sint restricta ad tempus schismatis, & ad statum Papæ dubij.

55. Tenim prætaxatæ Sessionis IV. proloquium extat hæc verbis conceptum: *Hæc sancta Synodus Constantiensis, Generale Concilium faciens, pro extirpatione præsentis schismatis, & unione ac reformatione Ecclesiæ Dei in Capite & in membris fœdâ, ad laudem Omnipotentis Dei in Spiritu sancto legitimè congregata, ad consequendum facilius, securius, liberius, & uberius unionem & reformationem Ecclesiæ Dei, ordinat, disponit, statuit, decernit, & declarat, ut sequitur.*

56. Sub quâ verborum formulâ disquirere inprimis lubeat, cum Sessionis *Quarta* ac *Quinta* Decreta sint concepta, postquam Ioannes Papa suam Papatûs cessionem jam fecerat, sed penitentia ductus, Constantiâ clam recesserat, nec adeo quisquam seu certum, seu etiam dubium Apostolici Pontificatus characterem Christi Vicarium præferens intervenerat, quomodo ea Synodus pro tali statu in Cleri Gallicani Declaratione dici poterit Oecumenica, quippe cum istius forma sit ex nomine seu characterè Christi non *per se corporaliter*, sed *per Vicarium suum* interris visibilem præfidentis? Verùm illius dubij reolutio est in promptu, si expendatur, Synodum illam Constantiensem in præfato proloquio in tantum dicere, se pro extirpatione præ-

sentis schismatis, & unione ac reformatione Ecclesiæ Dei in Capite & in membris facere Generale Concilium; ut per hoc manifestè supponat, Synodum ejusmodi pro tali statu substituisse absque certo Capite, imò ad certum Ecclesiæ Caput constituendum, in Spiritu Sancto legitimè congregatam esse. In aperto igitur est, Decreta ejus Synodi pro tali statu condita, non habere locum, nisi in casu schismatis, seu de Ecclesiæ legitimo Capite dubietatis statu. In qua adeo rerum peristati Synodus Constantiensis faciebat Generale Concilium non in *statu consummato ac perfectò*, utpote Vicarium Christi characterem exigente, sed in *statu tendentiæ* ad consequendam unionem ac reformationem Ecclesiæ in membris, & Capite primùm constituendo: sub quâ proinde tendentiâ ita erat Synodus illa legitimè in Spiritu sancto congregata, ut ejus tamen quæ Concilij Oecumenici perfectio, & omnimoda infallibilitas minime subsisteret, quousque tandem supervenisset Vicarius Christi character, Decreta ab ea Synodo condita approbans, suaque municiens auctoritate.

57. Neque verò ista Pontificiæ Christi Vicariæ auctoritatis adjectio latius extendenda est, quàm ipsa Decretorum formula disertis verbis præ se ferat. Sic igitur se habet istius *Quarta* Sessionis præinsinuatam Decretum: *Ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata legitimè, Generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam Militantem representans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet, cujuscunque status, vel dignitatis, etiamsi Papalis ex stat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem & reformationem Generalem Ecclesiæ Dei in Capite & in membris.*

58. Circa quod proinde Decretum liquidò constat, esse editum pro statu, in quo non erat certum Ecclesiæ Caput. Quomodo igitur Ecclesiam Catholicam non ex membris dumtaxat, sed etiam ex Capite visibili, quo Ecclesia Militans, quoad certitudinem saltem, designabatur, constantem pro tunc representabat? At sicuti Synodus illa non erat in *perfectò* Concilij Oecumenici statu, sed erat in *statu tendentiæ* ad hujus ex Capite Christi Vicario characteris perfectionem; sui que cum legitimo tandem Capite unionem consequendam, sic universalis Ecclesiæ representatio nondum erat *consummata*, sed ejus consummatio quærebatur ex schismatis extirpatione, generali que Ecclesiæ Dei in certo Capite & membris reformatione. In quo proinde statu, clarum est, loqui Decretum: unde sicut nullus dignitatis Papalis characterem cum certitudine saltem præferens tunc existerat, sic Decretum illud nequit intelligi, quod afficiat verum ac certum Papam, quippe cum diserte dicatur, omnem cujuscunque, etiamsi Papalis existat, dignitatis, teneri ad obediendum in his, quæ ad extirpationem schismatis, & generalem in Capite & membris Ecclesiæ reformationem etiam pertinent. Cujusmodi adeo restrictiones aliud non respiciunt, nisi perturbatum illud ex Capitis incertitudine resultans tempus.

59. Et licet fidei dogmatum in Synodo illâ Constantiensi faciendorum obedientia sub eo Decreto exigatur etiam à Papa, uti tamen Synodus illa, sic ejus quoque sanctiones Dogmaticæ pro tunc erant in statu tendentiæ, per characterem Christi Vicarium in terris, haud certò tunc subsistentem, sed ipsiusmet Concilij in hunc finem legitime in Spiritu sancto congregati autoritate, tandè consequendum, quo superveniente, in his, quæ ad fidem pertinent, eatenus succedebat sanctionis dogmaticæ consummatio, ut omni, etiam si Papa lis existat dignitatis, sit in eis obediendum. Cujus tenoris sunt etiam Decreta *Quintæ Sessionis*, uti clarè patet legenti, diserteque in horum prologo dicitur: *Synodus Constantiensis, Generale Concilium (tunc inchoativè, postea autem per certi Vicarij Christi characteris accessum consummativè) faciens, legitime in Spiritu sancto congregata pro extirpatione schismatis ac unione, & reformatione Ecclesiæ in membris & in Capite: ad quem etiam finem, ibidem asseritur, ordinari subsequenti Decreta, ut hinc prorsus manifestum evadat, istas ordinationes esse ad hujus finis mensuram restrictas, ac ordinatas ad eam Oecumenicæ sanctionis consummationem, quæ non nisi ex Summi Pontificis, ad quem constituendum collimabat ea Synodus, mediante Vicario Christi characterè obtinenda esset. Iuxta quem adeò sensum accipi quoque debere dictam Cleri Gallicani Declarationis articulum secundum, liquido constat ex ejusdem verbis proprijs, utpote quibus Synodi Constantiensis Decreta non aliter, quam ex Sedis Apostolicæ, atque adeò Summi Pontificis postea subsecuti comprobatione dicuntur, valere tanquam Oecumenica, siquæ immota subsistere.*

PROBATIO II.

In quâ ostenditur, Concilium Constantiense pro statu IV. ac V. Sessionis non fuisse *strictè*, ac *formaliter* Oecumenicum, seu Generale, nisi cum addito diminutivo *materialiter*, ac *dispositivè*.

60. EX dictis superius constat, quomodo Concilium dici possit Generale secundum denominationem generalitatis tum *formalis*, tum *materialis*. Generalitas *materialis* importat quandam coactionem Episcoporum ex universo Christiano orbe convocatorum, quorum character Episcopalis importat quidem aliquid etiam de *formali* erga universale Ecclesiæ sanctæ regimen ordine quasi *radicali* & *transcendentali* in Ecclesiæ publicâ necessitate, sub schismatis præcipuè tempus ad debitam provisionem universos Episcopos tam *sigillatim*, quàm *collectim* constringente, ita tamen, ut ejusmodi regiminis Ecclesiastici ordo hierarchicus in characterè Episcopali fundatus, nullatenus protendi valeat super Papæ autoritate Oecumenicâ, quin potiùs ista super illius tam aduactione, quàm exercitio *moralis* extendatur. Quamdiu ergo Concilium constat ex

solis Episcopis, quantumvis ex toto Christiano orbe essent convocati, nequit dici perfectè Oecumenicum, vel Generale, nisi vel *materialiter* duntaxat, vel secundum quandam adhuc incompletam *formalem* generalitatis, quæ characteri Episcopali inexistens, sed quoad sui aduactionem & moralitatem omnimodam supremo Ecclesiæ Capiti Romano Pontifici subordinatæ denominationem: siquidem ex *Matth. 18. capite* si pius jam fuerit à nobis ostensum, quomodo neque prima Concilij Oecumenici ratio subsistat, nisi ex Vicario Christi nomine, Papæ in terris proprio, neque præminentia consummata in fidei dogmatibus decidendis infallibilitatis locum habeat, nisi ad hierarchici Ecclesiæ Corporis Decretum Conciliare accedat Capitis consensu; neque *indefinita* Papali autoritati compar ligandi & solvendi autoritas Apostolis *collectivè* sumptis pro perpetuo Ecclesiæ statu promissa, competere possit Concilio, nisi quæ indivisibiliter & Papam, & Apostolorum in Episcopali characterè successores *collectim*, & in unam Synodum aggregatos complectenti. Quàm parum ergo corpus organicum hominis dici potest humanum, nisi *materialiter* & *dispositivè*, quamdiu ipsi deest anima, seu forma in Esse humani corporis *essentialiter*, ac *formaliter* constitutiva: sic neque Concilium potest *completè*, ac *formaliter* Oecumenicum, seu *generale* denominari, nisi Ecclesiæ Corpus hierarchicum ex Episcopis ac Præsulibus Ecclesiæ in Synodo aggregatis consistens, sit unitum Romano Pontifici seu suo, & sanctæ Ecclesiæ Capiti Universali ac Oecumenico. Quandoquidem igitur Concilium Constantiense pro statu schismatis, & Papæ dubij perinde habendum fuerit, ac si nullius eidem interesset verus Papa, Capitis Oecumenici characterem præferens in facie sanctæ Ecclesiæ, in ò tempore IV. & V. Sessionis ne dubij quidem Papæ character intervenerit, quinimò, ne quidem Episcopi dubiorum Paparum obedientijs diversimodè additi, universi ibi adhuc præterites extiterint, meritò jam sciscitari licet, quomodo pro tali statu Synodus illa uti potuerit titulo Generalis Concilij, nisi quoad generalitatem quasi *materialem*, & *incompletè* duntaxat *formalem*, quæ Episcopali characteri inistam, subsistentem pro tunc sub statu tendentiæ, tum ad omnimodam *materialem* ex duorum Paparum obedientijs coactionem, tum ad perfectam ex Papa certo sufficiens, suisque Conciliaribus Decretis accessuro substitutam *formalem* generalitatem. Sub cuiusmodi adeò restrictione poterat eadem Synodus pro eo statu dici repræsentans Ecclesiæ Catholicam militantem, quatenus scilicet Ecclesiæ hierarchicum, sed incompletum & Capite certo destitutum corpus repræsentabat sub ordine tendentiæ ad istam sui ex Capite integritatem recuperandam.

§. IV.

Corollarium.

Operæpretium ducò, ut coronigis loco hîc examinetur, quod Maymbourgus pag.

217. &